

Yttrande gällande Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd, SOU 2020:78

Uppdraget i denna utredning har varit att "Det ska bli enklare att bygga strandnära i landsbygdsområden. Man ska förbättra förutsättningar för bostäder och näringsverksamhet främst för småföretagare, besöksnäring och gröna näringar i områden med lågt exploateringsstryck och bibehålla eller förstärka strandskyddet för att värna obrutna strandlinjer, den allemansrättsliga tillgängligheten och miljön i starkt exploaterade områden".

Det övergripande målet i utredningen är en livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd. Strandskyddets syften ska inte äventyras och det ska vara balans mellan landsbygdpolitiken och miljö- och friluftsmålen. Ett uttalat mål har även varit att det lokala inflytandet ska öka.

Övergripande synpunkter från kommunen

- Är det lokala inflytandet som ökar eller mer det regionala, det vill säga, länsstyrelsens inflytande som ökar?
- Kommunerna bör ges ett större inflytande över länsstyrelsens beslut om att upphäva beslut om landsbygdsområde. Det behövs för att tydliggöra att principen om det kommunala planeringsansvaret står orubbad. Det gäller också den föreslagna möjligheten för länsstyrelserna att återinföra strandskyddet i de områden där det generella strandskyddet ska tas bort.
- Vid en lagstiftningsändring så hoppas alla på att det ska bli lättare att förstå vad som gäller. Kommunen anser att det bästa förslaget är den första åtgärden om att ta bort det generella strandskyddet vid små bäckar och vattendrag. Det kommer styra ärendena till de områden där strandskyddets syften är viktigast och kommunerna kommer slippa stå o argumentera för strandskydd vid bäckar som är torrlagda delar av året vilket är bra!
- Över lag känner vi en osäkerhet kopplat till att många bedömningar och beslut ligger hos länsstyrelsen som kan göra mycket "över huvudet" på kommunen. Vi ser att det blir väldigt viktigt i tolkningarna framåt där kommunerna tillsammans med länsstyrelsen måste nå en samsyn kring många av frågorna tillsammans i länet.
- Vi hade gärna sett ett större resonemang och tydliga regler kopplat till våra reglerade vatten, framför allt för de med en hög amplitud i vattendomen. Nu ges ju möjligheten att göra lokala tolkningar och ansökningar hos länsstyrelsen. Men någon samsyn för hela norra Sverige hade varit positivt.
- Den väldigt restriktiva tolkningen när det gäller att anlägga bryggor som vi upplever mer o mer känns som ett hot mot den "kultur" med fiske, friluftsliv och bad som är viktig när man lever i ett landskap med många sjöar och vattendrag. Bryggor tillgängliggör vattnet för allmänheten i ett område med svårtillgängliga stränder och är inte ett hot. Här behöver i alla fall norra Sverige en friare tolkning.
- Ideella föreningar får, som remissinstans, i flera av ärendena hos länsstyrelsen en väldigt stor påverkansmöjlighet på vissa beslut där de knappt kan anses som sakägare.
- Sist och viktigast: Om målet med en livskraftig landsbygd ska nås så måste alla inblandade myndigheter våga vara modiga och ha med oss det i ryggraden i alla våra beslut!

Det generella strandskyddet vid små sjöar och vattendrag tas bort

Kommunen tycker det är ett bra förslag och stödjer det. Vi ser dock en risk och osäkerhet och tolkningsproblematik på vad 2 m bredd innebär då det varierar väldigt mycket på olika sträckor i samma vattendrag – är det ett snitt över en sträcka eller det faktiska vid just den platsen. Tanken är ju att Naturvårdsverket ska arbeta vidare med den faktiska tolkningen, så den processen är vi gärna delaktiga i.

Länsstyrelsen ska få en möjlighet att återinföra strandskyddet i de områden länsstyrelsen anser att det behövs. Själva processen kring det känns lite för ensidig och ”starkt” myndighetsutövande för länsstyrelserna. Vi ser en risk att länsstyrelserna återinför strandskyddet ”över huvudet” på kommunerna. Vi förutsätter att det kommer ske via en dialog med kommunerna samt att man vid ett eventuellt återinförande utgår från platsens behov av strandskydd. Vilket kan innebära att man återinför det men med 5 m, 30 m eller 80 m, vilket vi skulle uppskatta att det sker i dialog med kommunen.

Vi ser inget i remissen gällande fri passage, har utredningen tänkt på något gällande avstånd mellan strandlinje och byggnad inom dessa områden eller är det tänkt att det ska ingå i lämplig placering för byggnation enligt PBL?

Vi ser positivt på att strandskydd inte ska gälla vid anlagda vatten som tillkommit efter 1975.

Bättre redovisning av strandskyddets omfattning och var det gäller

Bra uppdrag till länsstyrelserna. Vi hade gärna sett att det blev gjort inom en kortare tidsperiod än de 2 år som förslaget säger, men förstår problemtiken med att hinna det i alla länets kommuner.

Ett mer differentierat strandskydd – Införande av system med landsbygdsområden – LIS 2.0

Över lag ett bra förslag och ”modernisering” av LIS, men kommunen ser att länsstyrelserna bibehåller sitt ”farfarsgrepp” och inte lämnar ut det kommunala självstyret som skulle kunna ges i och med att ansökningarna ska godkännas av länsstyrelsen, på gott och ont.

Bra att förslaget ger både möjligheten att ansöka om ett upphävande inom ett så kallat ”Landsbygdsområde” och möjligheten med att den nya särskilda skälen kan användas. Det ger både en valmöjlighet och en möjlighet att anpassa till det specifika området.

I landets mer glest befolkade kommuner känns det som en slags ”omvänd” ansökan skulle vara mer lämplig. Det vill säga att hela kommunen är Landsbygdsområden förutom något/några utpekade områden som inte omfattas där det finns någon form av exploateringsanspråk.

Vi ser en begränsning i förslaget gällande det som vi kallar för ”Verksamhetsanknuten” LIS idag. I förslaget är det begränsande kopplat till att ”verksamheten har fördel av ett strandnära läge”. Inom dagens skrivning och kommunernas LIS planer ger en större tolkning av begreppet anser vi som tyvärr blir sämre med den skrivningen som föreslås. Vi ser ju att en verksamhet kan behöva ligga strandnära för att verksamheten ska kunna få lån på banken exempelvis. Självklart beror detta på vilken tolkning ”fördel av att ligga i ett strandnära läge” innebär när vi kommer till praxis framåt. Det måste få en vidare tolkning än att ”det för sin funktion måste ligga vid vattnet”, själva ”fördelen” ser vi fram emot en tolkning som är vid.

Väldigt bra att de särskilda skälen utökas till att omfatta även komplementbyggnader, vilket med dagens lagstiftning inte går att få med. Även förändringen kopplat till att det inte behöver ligga "i anslutning" till befintlig bebyggelse ser vi positivt på.

Vi funderar en del på kriterier för landsbygdsområden - god tillgång till obebyggd mark, inte har stor efterfrågan på mark för bebyggelse och inte är av särskild betydelse för något av strandskyddets syften - förhållande till att fortsätta bygga där vi redan "förstört". Det vill säga – är det hållbart att bygga på fler ställen i förhållande till att fortsätta där vi redan bygger. Men här är det ju skillnad mellan större exploateringar och mindre en- och tvåbostadshus på olika platser. Men vi ser en viss konflikt inbyggd i resonemanget.

Bedömningen, som nu ska göras lokalt/regionalt av högt o lågt exploateringsstryck – i förhållande till vad? Det finns stor risk att skalan blir helt olik i olika delar av landet och att restriktiviteten ändå kommer ligga kvar i landets mer glest bebyggda områden. Det känns ganska "svajigt", rättsosäkert och ej förutsägbart då länsstyrelsen har så stor kontroll av det. Viktigt att det ger möjligheter och att det inte ökar restriktiviteten. I botten ligger ju hela tiden strandskyddets syften som länsstyrelsen alltid kan hävda "mot" kommunens uppfattning.

Det känns viktigt att man öppnar upp för både regionala och lokala möjligheter annars kommer ingen förändring ske. Exempelvis så kommer det på sikt bli en olik rättspraxis i vårt avlånga land som vi då ska tillåta.

Förstärkning av strandskyddet i vissa områden

Gällande denna del av förslaget så tycker vi det är viktigt, precis som vi lyfte ovan, fast då det omvända. Det måste bli en tillämpning för vårt län och våra förutsättningar så dialogen om detta sker kommunerna tillsammans med den regionala länsstyrelsen så man når en samsyn på vad som är en hög exploateringsgrad och stor efterfrågan på mark. Vi tillsammans måste våga tillämpa det utifrån syftet och uppdraget med utredningen och förslagen på lagändringar.

När det gäller områden av särskilt betydelse för djur- och växtlivet så är det också viktigt med samsynen tillsammans. Skyddade områden är viktigt kopplat till denna fråga. Från kommunen så ser man ju också att det kan finnas värden lokalt både utifrån höga naturvärden och också rekreatiomsområden som är viktig för oss.

Ökad och mer effektiv tillsyn

Kommunen ser positivt till ökade anslag och uppdrag kopplat till detta för Naturvårdsverket. Vi ser även att både länsstyrelserna, kommunerna och även polisen kan behöva finansiering av något slag. Eftersom brott mot strandskyddet är straffbart så kommer alla dessa ärenden även gå till polisen. Polisen lägger i dagsläget ner i stort sett alla dessa ärenden. Om det beror på möjligheten att handlägga eller något annat vet vi inte. Men det känns som en central fråga för åtgärden. På kommunerna ser vi en svårighet att kunna genomföra detta på ett bra sätt utan någon form av finansiering av kommunens jobb.

Övriga åtgärder

De övriga åtgärderna kommenterar vi enligt nedan:

- Enklare att vidta klimatanpassningsåtgärder, bra och anpassning till verkligheten!
- Enklare att ändra gamla förordnanden om strandskyddets omfattning, finns ej i Jämtlands län.
- Tydliggörande av strandskydd i relation till äldre planer, ingen synpunkt på detta.
- Undantag areella näringarna - inga synpunkter, väldigt likt dagens regler.

Sammanfattningsvis

Bra förslag över lag - vi funderar på om det komplicerar mer än reglerna vi har idag?

Vi hyser en farhåga att förslagen inte tillräckligt tydligt leder till att blir enklare att bygga strandnära i glest befolkade områden.”

Annars så når vi ingen förändring tillsammans.